

Suat Soyer (1879-1942)

Dr. Suat Soyer, 1879'da İzmir'de doğdu. Babası Tüccar Kayyumzade Ahmet Haki Efendi, annesi Ülfet Hanım'dır. İlköğrenimini İzmir İptidai Mektebi'nde tamamladı. 1896'da İzmir İdadisinden sınıf birinciliği ile mezun oldu. Aynı yıl İstanbul Mülki Tıbbiye Mektebine girdi ve 1 Eylül 1902'de tıp doktoru diploması aldı.

1902-1910 yılları arasında sıra ile Keskin, Ürgüp, Safranbolu, Niğde ve Konya belediye tabipliklerinde bulundu. 15 Ekim 1910 tarihinde Üsküdar ve Yöresi Sıhhiye Müfettişi oldu. 18 Ocak 1911 tarihinde Yemen Karma Sağlık Kurulu Üyeliğine tayin edildi. 1912'de Cezayir-i Bahri Sefid Sıhhiye Müfettişi olarak Rodos'a gitti. Bu görevi sırasında İtalyanlar tarafından adalar işgal edilince sivil esir olarak İtalya'ya götürüldü. Sekiz ay sonra barış antlaşmasının imzalanması üzerine serbest kalarak yurda döndü.

Suat Soyer

13 Eylül 1913'te Kastamonu ve Bolu Hastaneleri ve Gezici Sağlık Kurulları Genel Müfettişi oldu. Kastamonu'daki görev süresi içerisinde yörenin sağlık durumunun iyileştirilmesinde ve özellikle frengi mücadelesinde başarı gösterdi. 8 Ocak 1918'de frengi teşkilatı hakkında araştırma ve incelemelerde bulunmak üzere Almanya'ya gönderildi ve 8 Temmuz 1918'de yurda döndü. 17 Ekim 1918 tarihinde vekil olarak atandığı Kastamonu Sağlık Müdürlüğü görevinde iken siyasetle ilgilendiği gerekçesiyle 16 Nisan 1919'da Damat Ferit Hükümeti tarafından açığa alındı.

Son dönem Osmanlı Mebusan Meclisi için yapılan seçimlerde Kastamonu'dan mebus seçildi. 16 Mart 1920'de İstanbul'un işgali ve Meclisin kapanmasından sonra Ankara'ya gelerek, 1 Mayıs 1920'de Kastamonu milletvekili olarak ilk TBMM'ne katıldı. Milletvekilliği süresince 17 Mayıs 1920'de Başkanlık Divanında İdare Memuru olarak görev aldı. Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu'nun I. toplantı yılında ilk olarak sözcülüğünü, daha sonra başkanlığını yaptı. Sonraki toplantı yıllarında üyeliğini sürdürdü. Ayrıca İçişleri, Anayasa ve İktisat Komisyonlarında çalıştı. Dönem içerisinde 10'u gizli oturumlarda olmak üzere toplam 76 konuşması, 13 önergesi ve 4 kanun teklifi vardır. Konuşmalarının büyük çoğunluğu kanunlar, kanun lâihaları ve önergeler hakkındadır. Kanun tekliflerinden, Müecceliyeti Askeriye Vergisine dair olanı, hükümet tasarısı ile birleştirilerek 2 Mayıs 1922 tarihinde 228 sayılı Kanun olarak kabul edildi.

Dr. Suat Soyer, dönem sonunda milletvekilliği sona erince memleketi İzmir'e dönerek, Keçeciler'de 167 numaralı hanede "Yeni Eczahaneyi" açtı. Hem ecza ticareti hem de serbest hekimlikle meşgul oldu. 1923 yılı Şubat ayında kurulan İzmir Verem Mücadele Cemiyeti'nin kurucuları arasındadır. Cemiyetin idare heyeti oluştuktan sonra başkanlığa seçilmiştir. Türkiye'de yerli malları davasını ilk defa ele alanlardan birisidir. 1 Haziran 1927'de emekliye ayrıldı.

Dr. Suat Soyer, TBMM'nin IV. Dönemi için 1931 yılında yapılan seçimlerde 498 oy alarak Kastamonu'dan bağımsız milletvekili seçildi. 25 Nisan 1931 tarihli seçim mazbatasını 10 Ekim 1931'de Meclise katıldı. Milletvekilliği döneminde Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu'nda çalıştı. Meclis Genel Kurul'unda Maarif Vekâleti tarafından idare edilecek mektep pansiyonları, nebatları kontrol ve temizleme müesseseleri yapılması, Kazanç Vergisi Kanunu, Maliye Vekâleti 1931 senesi bütçesi, 1931 senesi Bütçe Kanununun heyeti umumiyesi, 1932 senesi Bütçe Kanununun heyeti umumiyesi, Maliye Vekâleti 1932 senesi bütçesi ve hükümetin, iktisadî ve malî vaziyeti ve ona karşı alınan tedbirler hakkında olmak üzere 8 konuşması; Karahisar maden suyu şişelerinden bazı ücret ve resimlerin alınmaması,

emeklilere yetim ve dullara emlâk ve arazi verilmesi, belediye bütçelerindeki maaş ve ücretlerle yetim maaşları toplamı, [Soyadı Kanununa](#) bazı maddeler eklenmesi ve memlekette hükümlü olan geçim zorluğu karşısında umumi bir işbirliği yapılması hakkında olmak üzere 5 kanun teklifi vardır. Yapmış olduğu kanun tekliflerinden “emeklilere yetim ve dullara emlâk ve arazi verilmesi” ve “memlekette hükümlü olan geçim zorluğu” hakkında olanları sonradan geri aldı.

1935'te siyasetten tamamıyla çekilerek, İzmir'de ticaret ve hekimlik işiyle meşgul oldu. Evli olup biri kız biri erkek iki çocuğu vardır. Rumca, Fransızca ve biraz da Almanca bilmekteydi. 3 Haziran 1942 tarihinde İzmir'de vefat etti ve Kemeraltı Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından Asri Kabristana defnedildi. Fen ve tıp ilgili alanında makaleleri bulunmaktadır. Makalelerinin çoğu Sıhhiye mecmuasında yayımlanmıştır.

Emine PÜR

KAYNAKÇA

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

BCA 30.10.0.0/4.10.19, 23.12.1934.

Resmî Yayınlar ve TBMM Zabıt Cerideleri

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi, Millî Mücadele ve TBMM I. Dönem 1919-1923**, C 3, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara, 1995.

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi - TBMM IV. Dönem 1931-1935**, C 2, TBMM Basımevi Müdürlüğü, Ankara, 1996.

TBMM Albümü-1920-2010, C 1 (1920-1950), TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2010.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 23, Birleşim: 71, 21.6.1934, s. 264.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 21, Birleşim: 37, 9.4.1934, s. 41.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 20, Birleşim: 29, 19.3.1934, s. 100-104-105.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 3, Birleşim: 28, 15.7.1931, s. 110.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 3, Birleşim: 27, 14.7.1931, s. 80-85.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 9, Birleşim: 66, 20.6.1932, s. 193-196.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 9, Birleşim: 68, 22.6.1932, s. 233.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 4, Birleşim: 7, 29.11.1931, s. 67.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 10, Birleşim: 3, 10.11.1932, s. 14.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 2, Birleşim: 11, 8.6.1931, s. 44.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 6, Birleşim: 26, 29.11.1932, s. 16.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 25, Birleşim: 19, 20.12.1934, s. 206.

TBMM Zabıt Ceridesi, Dönem: 4, Cilt: 4, Birleşim: 3, 12.11.1931, s. 14.

Sürelî Yayınlar

Kastamonu, 4 Aralık 1919.

Kastamonu, 26 Nisan 1931.

Ulus, 5 Haziran 1942.

Telif ve Tetkik Eserler

AÇIKSÖZ, Hüsnü, **İstiklâl Harbinde Kastamonu**, 2. Baskı (Yayına Hazırlayanlar: Mehmet Serhat Yılmaz-Mustafa Eski), Kastamonu Türk Ocağı Yayını, Kastamonu 2019.

BİLGİN, Taner “Kastamonu Sancağında 1919 Seçimleri”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S 74, s. 330-341.

ÇİFÇİ, Fazıl, **Mahalli Basın Işığında Milli Mücadele’de Kastamonu ve Çevresi**, Kastamonu Belediye Başkanlığı, Kastamonu 2006.

KARAYAMAN, Mehmet, **İzmir’de Sağlık (1920-1938)**, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Ana Bilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 2005.

ÖZLÜ, Hüsnü, **Millî Mücadele’de Kastamonu ve Birinci Mecliste Kastamonu Milletvekillerinin Çalışmaları**, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü Arşiv ve Askerî Tarih Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara 2021.

PEKER, Nurettin, **1918-1923 İstiklâl Savaşının Vesika ve Resimleri İnönü, Sakarya, Dumlupınar, Zaferlerini Sağlayan İnebolu ve Kastamonu Havalisi Deniz ve Kara Harekâtı ve Hatıralar**, Gün Basımevi, İstanbul 1955.

PÜR, Emine, **Kastamonu’da Siyasî Hayat (1923-1950)**, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Kastamonu 2023.

TINAL, Melih, “Türkiye Büyük Millet Meclisi Birinci Döneminde Doktor Milletvekilleri”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C 2, S 6, 2009, s. 617-627.

TÜRKKAN TUNALI, Yasemin, “Tek Partili Siyasi Hayatta Demokrasiyi Yaşatma Çabaları: IV. Dönem Bağımsız Milletvekillerinin Meclis Faaliyetleri (1931-1934)”, **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, C 20, S 41, 2020, s. 665-700.

Elektronik Kaynaklar

TBMM I. Dönem Milletvekili Dr. Suat Soyer’in Seçim Mazbatası;

https://cdn.tbmm.gov.tr/TbmmWeb/eYayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d01/SM_264_1_1.pdf (ET: 19.08.2023).

TBMM IV. Dönem Kastamonu Milletvekili Dr. Suat Soyer’in Sicil Dosyası;

https://cdn.tbmm.gov.tr/TbmmWeb/eYayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d04/HT_264_1_4.pdf (ET:

19.08.2023).

TBMM IV. Dönem Kastamonu Milletvekili Dr. Suat Soyer'in Seçim Mazbatası;

https://cdn.tbmm.gov.tr/TbmmWeb/eYayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d04/SM_264_1_4.pdf (ET:
19.08.2023).

26/02/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/suat-soyer-1879-1942/?pdf=6857> adresinden erişilmiştir